

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 349

Únor—březen 1985

PROHLÁŠENÍ PRESIDENTA REAGANA K 40. VÝROČÍ JALTY

K 40. výročí podepsání Jaltských dohod, vydal prezident Reagan prohlášení, v němž mimo jiné říká toto: Výročí jaltské konference a dohod na ní uzavřených — včetně "Deklarace o svobodné Evropě" — připomíná jednu historickou kapitolu spolupráce mezi Sovětským svazem a svobodnými zeměmi, v zájmu velkého společného cíle. Dohody, kterých bylo dosaženo, zavazovaly všechny tři vlády k obnově demokratického kontinentu. Zároveň však připomíná důvody, proč tato spolupráce pokračovat neměla: Sovětský svaz nedodržel své sliby — svobodné volby se nekonaly a Evropa zůstává stále rozdělena na dvě části.

Proč má Jalta takový význam i dnes? Nikoliv proto, řekl prezident Reagan, že by Západ chtěl obnovit staré spory o hranice, ale proto, že otázka svobody v Evropě je práce, která nebyla dokončena. Ti, kteří tvrdí, že podstatou dohod byly změněné hranice o nová území a doufají, že skutečné hodnoty, demokracie a nezávislost upadnou časem do zapomenutí, se mýlí. Jedna hranice však, kterou Jalta symbolizuje, a kterou nebude nikdy možno uznat za právoplatnou, je hranice mezi svobodou a útlakem. A neváhám říci, že si přejeme, aby tato hranice byla odstraněna. Nečiníme tak proto, abychom získali pro sebe, anebo pro své západní spojence nějaké vojenské výhody a také žádnému státu neupíráme legitimní právo starat se o svou bezpečnost. Avšak, jestliže jeden stát zvyšuje vlastní bezpečnost tím, že oloupí jiné státy o jejich národní nezávislost a národní tradice, to není legitimní. A z dlouhodobého hlediska to není ani bezpečné.

I dnes, tolik let po konání konference na Jaltě, jedno musí být jasné: nejlepší cestou, jak učinit celou Evropu bezpečnější, je poskytnout jí více svobody. Cílem našeho závazku před 40 léty byla obnova společenství svobodných evropských národů. A k této práci, k tomu dílu, se dnes vracíme.

—afa—

DOHODY S KOMUNISTY DR. MIKULÁŠ FERJENČÍK

Když tak čtu jistě dobře miněné články o dodržení respektive o zrušení dohody na Jaltě, snažím se vzpomenout si aspoň na jednu dohodu, kterou Sověti splnili, i když jim zrovna nevyhovovala. Žádat od Sovětů dodržení respektive odvolání Jaltské, Helsinské nebo jiné mezinárodní dohody, zaručující základní lidská práva, včetně respektování Charty Spojených národů, mi připadá jako žádat je a nutit, aby spáchali sebevraždu.

V první řadě si musíme uvědomit několik věcí, například, že u komunistů co slovo to lež a podvod. Dále, že

komunismus a kapitalismus nemohou co-existovat. Komunismus musí zničit kapitalismus, anebo být zničen vlastními národy. "Nebudeme šetřit naše síly a prostředky v boji pro vítězství komunismu," říkal Brežněv a s ním i dnešní kremelští vládcí. Sovětský svaz není ochoten a také není v takové situaci, aby spáchal sebevraždu. Má dnes nejsilnější armádu světa, nejen co do počtu divízií, ale i vybavením nejmodernější výzbrojí a jednotným velením. O válce nebo míru nerozhoduje národ, ale generální tajemník komunistické strany Sovětského svazu, vybaven absolutní mocí. Sovětská špiónážní služba KGB je nejlépe vybavenou, nejrozsáhlejší, nejlépe organizovanou a nejvýkonnější špiónážní službou světa.

Podle dosavadních zkušeností, každý občan Sovětského svazu ať je poslán v jakékoli funkci do svobodných a demokratických zemí, je špiónem, i když třeba sám není přímo příslušníkem KGB. Je prověřen a pod neustálou kontrolou této organizace. Každá osoba, která obchoduje nebo má upravený poměr ke kterékoliv zemi pod sovětskou kontrolou, může být získána, nebo přímo donucena pracovat pro sovětskou zpravodajskou službu. Díky této zpravodajské síti mají přesný obraz co se děje ve svobodném světě a co demokratické státy budou — mohou nebo nemohou dělat. Tak například GRU (Zpravodajské oddělení hlavního štábu) za druhé světové války byla schopná vniknout a získat zprávy přímo z německého generálního štábu přes Švýcarsko — ale i přímo ukrást nukleární tajemství Spojených států. Tato GRU má dvě separátní celosvětová zpravodajská oddělení — elektronické zpravodajské centrum a centrálně vedené diverzní oddělení. Hlídací systém domácího obyvatelstva pracuje v každém domě, veřejném podniku, u každého vojenského útvaru, na ulicích, na pracovištích, v úřadech i nemocnicích. Každý hlídá ostatní, systém je dokonale propracovaný — každé opomenutí je nemilosrdně trestáno.

Strach z války se projevuje hlavně na Západě a v demokratických zemích. Válka pro otroky Sovětů, kteří živelně nenávidí komunismus, je jedna z možností úniku. Pacifismus, který existuje v demokratických zemích, existuje i v Sovětském svazu. Zatímco však na Západě není pod kontrolou, ve státech východního bloku manifestace proti jadernému zbrojení se konají na předem určených místech, v určenou dobu s předem určenými hesly na transparentech. Pacifismus je tedy podporován vládou, ale jen v přesně stanovených mezích. Západní pacifisté se snaží zastavit instalaci nových raketových nukleárních zbraní v západní Evropě. Totéž by si přáli Sověti přirozeně, o vlastních jaderných raketách však odmítají polemizovat. A nyní srovnáme co bylo řečeno o SSSR s tím, jak se na vládě podle ústavy USA podílí: prezident, kongres a hlavní soud, které musí respektovat vůli občanů — voličů. Ani některá

VESTNIK

February—March 1985

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)
Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - Vlasta Vraz

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Únor—březen 1985

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)
Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - Vlasta Vrázová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telefon: 656-1117

embarga, omezování obchodních a kulturních styků s SSSR se nemohly plně uplatnit pro často rozmanité a kontraverzní zájmy různých skupin a povolání (např. prodej obilí).

Přes tento pochmurný obraz existují možnosti, jak osvobodit zotročené. Čeho se vládcí Sovětů a komunistických zemí nejvíce obávají, je rozklad vlastní komunistické společnosti. Na toto, na tuto skutečnost je třeba abychom se soustředili. Moderní spojovací prostředky nám dávají jedinečnou možnost žít nespokojenost, pronikat za železnou oponu, srovnávat život otroků se životem svobodných občanů. Držet obyvatelstvo na řetězech, za ostnatými dráty, minovými poli — betonovými zdmi s kulometnými věžemi je i v době míru úkol nadmíru těžký, natož za války, kde desítky miliónů vojáků mají možnost dezertovat.

Doufat, že čas pracuje pro nás, je názor příliš pohodlný. Vidíme, že vláda SSSR se houževnatě drží své politiky a že by došlo k nějakým změnám, podobným těm v dnešní komunistické Číně, je málo pravděpodobné. Čínská reformace je dílem vedoucího ešalonu, který si uvědomuje zaostalost své přelidněné země (jedna miliarda a přes 22 miliónů občanů na území jen o málo větším než je rozloha Spojených států). A jak se vyrovnávat vojensky, technicky a hospodářsky dvěma supervelmocem USA a SSSR?

Za prezidentství Ronalda Reagana, který je podrobně informován o poměrech, cílech a intencích sovětského imperialismu, i s jeho politikou "Chceš-li mír, připrav se na válku," hrozbu válečného konfliktu lze považovat za minimální.

Výročí narozenin TGM

V mnohých městech v Americe a Evropě bylo vzpomínáno prezidenta Masaryka a 135. výročí jeho narozenin.

Ve Washingtonu bylo oznámení uveřejněno ve Zpravodaji:

TOMÁŠ G. MASARYK — Pre Washington a okolie spomienka na narodeniny prvého prezidenta Československa bude v nedeľu, 10. marca 1985 v Post Hall, Mount Vernon College, na Foxhall a "W" ulíc, N.W. Začiatok presne o tretej hodine popoludni.

O Masarykovi prehovorí Dr. Jaroslav Pecháček z New Yorku. Zaujímavý hudobný program usporiada pani Lida Brodenová vystúpením Charles Kopstein Penka, ktorý zaspieva arie obľúbených opier. Budú recitované príležitostné básne Dr. Miladou Koepplovou a pánom Karolom Prochotským.

Spomienku na Masarykove narodeniny usporiadajú Sokol Washington, Spoločnosť vied a umenia a Československá národná rada. Podrobný program bude na pozvánkách ktoré budú v dohľadnom čase rozposlané. tbs

V Los Angeles pořádá vzpomínku odbočka ČSNRA v sokolovně. Br. Frank Marlow, zahraniční voják druhého

odboje, předseda SVU, a spisovatel Jan Beneš promluví na téma "českoslovenští legionáři v Rusku za první světové války". Jejich přednáška bude doprovázená promítáním 130 unikátních diapozitivů (slides).

Během pořadu budou podány zprávy o činnosti ČSNRA a bude zvolen nový výbor odbočky. Po přestávce a občerstvení bude promítnut čs. film režiséra Ivana Passera "Intimní osvětlení".

Zpravodaj ČSNRA vybízí k účasti všechny krajany. Vstupné \$4. Koná se v sokolovně 500 N. Western Ave., Los Angeles.

V New Yorku se oslava koná v neděli 10. března v 10.30 dop. v kostele Jana Husa, 351 východní 74 ulice na Manhattanu. Hlavním řečníkem bude Reverend Frank D. Svoboda.

V San Diego se koná koncert pod záštitou Přátel československé hudby při San Diego státní universitě dne 10. března v 7 hod. večer v J. Dayton Smith-Recital Hall. Vystoupí mladá nadaná umělkyně, zpěvačka mezzo-sopranistka Alena Bičová. Vystupovala rozsáhle v Západním Německu. Představí se americkým posluchačům programem s písněmi od Smetany, Dvořáka, Janáčka, Rachmaninova, Richarda Strausse a Fally. Bližší informace podá prof. dr. Jaroslav Mráček, San Diego State University a Martin V. Zubatý, tiskový referent "Friends of Czechoslovak Music".

Masaryk—Beneš—Hrad

Významným přínosem k poznání Masaryka bez legendy, zkušeného bojovníka za války a v budování republiky je kniha Masaryk—Beneš—Hrad vydaná v Mnichově Českým slovem. Autorem je dr. Jaroslav Pecháček. Dílo je založeno na důvěrné korespondenci Tomáše Masaryka, na jeho dopisech Benešovi, které měl v úschově dr. Ján Papánek po celou dobu druhé světové války. V úvodu knihy dr. Papánek popisuje svůj vztah k událostem a jeho problému jak s dopisy naložit. Byly částečně poprvé zveřejněny v jeho přednášce při jedné oslavě narozenin Masaryka ve Washingtonu (bez povšimnutí veřejnosti). R. 1980 předal korespondenci TGM dr. Pecháčkovi k zpracování a tak vznikla z toho kniha, která osvětluje Masaryka, pozadí historických událostí, jeho aktivní účast na vývinu politického a veřejného života, na úzký vztah Masaryka s Benešem.

Dr. Pecháček vysvětluje svůj postup při psaní knihy. Bylo nutno navazovat na korespondenci a také doplňovat. Nebylo snadné to obsáhnout, poněvadž Masaryk zasahoval do tolika oblastí veřejného života. Byl politikem, který "odhadoval, analyzoval, plánoval a kalkuloval". Při jeho temperamentu až výbušném s "jeho vyhraněnými vztahy k jednotlivcům" nebylo možno "vystačit s definicí".

Zajímavé slovo o dokumentaci má v úvodu dr. Jiří Kovtun.

Snad kniha překvapí některé čtenáře. Zvykli jsme si totiž během let vzpomínat na Československo se samozřejmostí, nekriticky, jako na pokrokovou demokracii, která vynikala ve střední Evropě, dokonce se vyznamenala svým vývinem, takže se stala "modelem" pro jiné země, útočištěm stíhaným. Je to příliš jednoduché podání dějin. Zvláště mladší generace považuje zázrak zrodu Československa za samozřejmost, která nám právem patřila a staví se kriticky nebo shovívavě k událostem a úspěchům dvacetiletí republiky. Je dobře zopakovat nezúčastněným historii a postavit je před skutečnost roku 1918. S čím zápasili "svobodní", ale úkoly zatížení? Jak budovali nezkoušený nový stát? Čelili nepřátelské velké maďarské a německé menšině, měli starost o bratry Slováky, najednou osvobozené po staletí maďarizace a útlaku a nepřipravené na nové úkoly. Bylo tak mnoho úkolů najednou: nová ústava, měna, pozemková reforma, navazování diplomatických a obchodních styků s ostatním světem, hledání přátel a úvěru. Komunisté již tenkrát podrývali a dobývali posic, politické strany se rodily a byly štvavé, na sebe urputné, a bylo jich příliš mnoho.

Republika se rodila zatěžkaná těmito problémy, obklopena starými nepřáteli, hledali se spojenci. Je dobře, že dr. Pecháček něco z toho připomíná. Jedině tak se vžijeme do doby, do nástrah a nebezpečí, kterému čelil Masaryk, aktivní politik.

Snad se z toho poučíme, abychom v exilu měli větší pochopení pro strašně nebezpečnou dobu v které teď žijeme, neopakovali staré štvání a připravovali se morálně na budoucnost.

Pomník TGM v Golden Gate parku

Vě Věstníku Sokola San Francisco br. Jiří Špánek vzpomíná na události ve dnech Mnichova:

Během roku 1938 San Francisco připravovalo mezinárodní výstavu na ostrově Treasure Island. Byl tam otevřen též československý pavilón, který původně měl být za vedení čs. zastupitelských úřadů. Ale již v tu dobu dolehla mnichovská tragédie a zasáhla i San Francisco. Z Prahy přicházely znepokojující zprávy, zastupitelských úřadů se zmocnila panika. Výstavní zboží a materiál na pavilón byly na cestě, ale peníze na vydržování výstavy nepřicházely. Dobudování stadiónu bylo ohroženo.

K otevření pavilónu přišli úředníci výstavy, zástupci okolních měst a států. U vchodu bylo velké panorama Hradčan a ve dvoraně busta prezidenta Masaryka zhotovená sochařem Mařatkou. Byl to dojemný okamžik, když po státních hymnách byla čs. vlajka spuštěna do půl žerdě. Dav amerických návštěvníků, organizátoři, byli přítomni; restaurační oddělení bylo otevřeno.

Když výstava byla v plném proudu, tragédie vyvrcholila. Hitler rozkázal zabrat čs. pavilón. V poledne 17. března bylo zástupcům německého konsulátu v tom zabráněno. Sokol San Francisco na veřejné schůzi, společně s československou kolonií prohlásil, že pavilón bude vydržovat do konce výstavy. Americká správa výstavy prohlásila resolutně, že uznává jen Československo a ne protektorát.

Zpráva byla přijata s nadšením nejen v San Francisku, ale po celé krajské Americe. Dokonce delegace lokálních Němců "German American League" vyslovila výstavnímu výboru své sympatie.

Sokol San Francisco byl nucen požádat celou krajskou Ameriku o finanční pomoc. Br. Antonín Juliš vydal prohlášení: "...Naši doma nemohou vzdorovat, ale my můžeme a musíme. Německý konsul chtěl stáhnout československou vlajku a vyvěsit svastiku. My jsme tomu zabránili a odrazíme další nápor za vaší pomoci. Dostáváme z Prahy telegramy s rozkazem, abychom výstavu zavřeli. Neposlechli jsme! Pomozte nám udržet československou vlajku nad pavilónem." — Výstava se těšila velké pozornosti. Byl pořádán Československý den se sokolským cvičením.

Po skončení výstavy byla busta T. G. Masaryka odevzdána do úschovy Sokola San Francisco a vystavena v klubovní místnosti. Starosta br. Ant. Kohoutek si často stěžoval, že "tatiček Masaryk" se na nás dívá, jak pijem u baru a hrajem karty. Požádal město San Francisco, aby nám dovolilo postavit pomník Masaryka v Golden Gate parku. Město vyhovělo naší žádosti a pomník byl postaven na J. F. Kennedy Drive v Růžovém paloučku. Byla pořádána manifestační oslava při odhalení pomníku v krásném parku. Československá národní rada americká byla pozvána k účasti a vyslala předsedkyni ses. Vlastu Vrázovou, aby přednesla anglický proslav o situaci v Československu po komunistickém puči. Na odhalení přijeli krajané zdaleka a dodnes se doporučuje návštěvníkům San Franciska, aby navštívili Golden Gate park u Růžového paloučku.

Sedmý březen v Lánech

Ve čtvrtek, dne 7. března v 11 hodin dopoledne, položili Charge d'Affaires Robert W. Farrand, a další zástupci amerického velvyslanectví v Praze, věnec od amerického lidu na hrob prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka v Lánech u příležitosti 135. výročí jeho narozenin. Při té příležitosti Charge d'Affaires Farrand pronesl tato slova:

"President Garrigue Masaryk was born 135 years ago on this date. As Charge d'Affaires of the American Embassy, it is a great honor for me to represent the United States at this solemn annual ceremony, commemorating the birth of Czechoslovakia's Founding Father and First President.

"Out of the ashes of World War I, Tomáš Masaryk helped create a free and prosperous nation in the heart of Europe. A deeply religious man, President Masaryk was a statesman and philosopher, who combined the best of the active and contemplative life. His was a major voice of the twentieth century. His close ties to the United States, highly valued by Americans, reinforced the friendship that had long existed between the Czech and Slovak peoples and the United States. In a world, too often marked by senseless war and violence, he continues to be an inspiration to those, who believe in national independence, in democratic values and in harmony among nations... It is with great respect and humility, that I lay on this grave a wreath from the American people to the memory of the first President of the Czechoslovak Republic, Tomáš Garrigue Masaryk..."

—afa—

Večirek Čs. ženské národní rady v exilu

V sobotu večer 13. dubna pořádá Čs. ženská národní rada v exilu večírek v restauraci Klas v Ciceru. Vstupné \$13 s večeří. Program zapadá do kulturní činnosti Rady. Prof. Schejbal, na universitě Illinois v Chicagu, věnuje svou přednášku Karlu Čapkoví.

Konference o lidských právech v rámci CSCE a Kulturní Fórum v Budapešti

V rámci t.zv. "CSCE process", bylo uskutečněno několik schůzek s vedoucími úředníky State Departmentu ve věci konference o lidských právech, která se bude konat v Ottawě v květnu t.r. a Kulturního Fóra, které bude uskutečněno v říjnu t.r. v Budapešti. Příslušným úředníkům byla podána řada podnětných návrhů a doporučení a pracuje se na zvláštní dokumentaci o porušování lidských práv v Československu, jak pro konferenci v Ottawě, tak pro Kulturní Fórum v Budapešti.

—afa—

Kulturní Fórum v Budapešti

V rámci t.zv. "CSCE process" — t.j. jednání týkající se zásad a ujednání obsažených v Závěrečném Aktu z Helsinek, bude v říjnu 1985 uspořádáno v Budapešti t.zv. Kulturní Fórum, na kterém bude jednáno o kulturní výměně, svobodě tisku a pod. Předběžná jednání se konala ve dnech 21. listopadu až 9. prosince 1984 v Budapešti. Americkou delegaci vedl velvyslanec John D. Scanlan.

20. prosince 1984 uspořádal State Department "briefing" pro zástupce nevládních organizací, kteří pracují na poli lidských práv, na kterém velvyslanec Scanlan podal podrobný přehled o jednáních s maďarskými úřady, pokud se týká pořádání konference a jednotlivých bodů, které budou projednávány. Bylo také jednáno o účasti nevládních organizací, pořádání různých kulturních výstav a pod.

—afa—

Anketa a svědectví US ministerstva zahraničí o dodržování požadavku zachování lidských práv ve světě

State Department vydal svoji výroční zprávu o stavu lidských práv ve 164 státech světa, kterou předkládá zahraničně-politickým výborům obou sněmoven amerického kongresu. Tato zpráva zahrnuje údaje o dodržování nebo porušování lidských práv a v jednotlivých státech světa za rok 1984. První taková zpráva byla vydána v r. 1977.

Pokud se týká Československa, zpráva poukazuje na to, že tak jako v létech předešlých, největší útlak postihl občany, kteří byli činní v hájení práva na náboženskou svobodu a na jednotlivce či skupiny, kteří pracují na poli lidských práv, jako je Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS) a signatáři Charty 77. V roce 1984 se československé úřady snažily vyhnout soudním procesům známých osobností, aby na sebe nepřivolaly nepříznivou publicitu. Používaly však subtilnější metody útlaku, jako zatýkání méně známých jednotlivců, časté zadržování občanů ve vazbě, výslechy, dotěrný policejní dozor, diskriminaci v zaměstnání a odepření možnosti vzdělávání i velmi nadaným dětem aktivistů na poli lidských práv. Dalším způsobem útlaku bylo zavedení t.zv. "ochranného dozoru", ku kterému bylo odsouzeno několik politických vězňů, kteří se tomuto "ochrannému dozoru" museli po svém propuštění v r. 1984 bezodkladně podrobit. Tento t.zv. "ochranný dohled" velmi omezuje jejich činnost a znemožňuje jim a jejich rodinám žít normálním životem.

Zpráva státního departmentu se také zmiňuje o finančně velmi dobře fundovaném a personálem plně obsazeném policejním aparátu v Československu, který zahrnuje t.zv. StB, tajnou státní policii, jejímž hlavním úkolem je hlídat, střežit a pátrat po občanech, kteří — podle jejího názoru

— byli, jsou, nebo se mohou stát odpůrci komunistického diktátorského režimu.

Ve zprávě státního departmentu se také mluví o československém hospodářství a konstatuje se, že když v r. 1948 komunisti uchvátili moc, Československo mělo jedno z nejpokrokovějších a nejvyvinutějších hospodářství v Evropě. Kolektivizace, zestátnění výrobních prostředků a ústřední plánování však způsobilo jeho úpadek, zaostalost a stagnaci, které trvají dodnes.

Ve stati o lidských právech, která má několik kapitol, rozdělených podle principů Všeobecné deklarace o lidských právech Spojených národů, státní department poukazuje na neutušené podmínky v československých věznicích, zejména ve věznicích v Minkovicích a ve Valdicích. Zmiňuje se o jednotlivých případech politických vězňů jako: Jiří Wolf, Jiří Gruntorád, Ladislav Lis, Jan Litomiský, František Hanzlíček, Rudolf Battěk, Ivan Jirouš, Jan Wunsch, Stanislav Kolár, Antonín Kunrt, Mikloš Duray, Václav Soukup a další. Někteří z nich byli již propuštěni na svobodu, jiní jsou ještě ve vězení. Několik z těch politických vězňů, kteří byli propuštěni, se musilo podrobit t.zv. ochrannému dohledu, o němž jsme se již zmínili, a který jim znemožňuje žít normálním životem.

Zpráva státního departmentu také cituje "důvody", pro které byli českoslovenští občané, pracující na poli lidských práv, zatčeni, odsouzeni a vězněni: jsou to t.zv.: "podvratná činnost", "ohrožování zájmu republiky v zahraničí", "pobuřování", "znevažování zástupců socialistického státu", "pomlouvání socialistického zřízení", zabraňování státnímu dohledu nad církvemi, "zneužití církevního úřadu", atd.

Dále se ve zprávě mluví o další persekuci občanů, kteří usilují o demokratičtější způsob života v Československu. Tyto způsoby persekuce se jmenují: časté vyslýchání na policii; dotěrný policejní dozor (čili sledování); osobní a domovní prohlídky; časté zcela bezdůvodné zadržování na policii po dobu 48 hodin; zavádění odposlouchávacích zařízení buď přímo v bytech nebezpečných aktivistů nebo v blízkosti jejich obydlí. Tajná policie používá i zvláštních odposlouchávacích zařízení v autech, aby zjistila, kde je shromážděno více lidí, kteří se společně modlí či debatují. Přestože jsou všechna lidská práva zaručena československou ústavou, tato práva ve skutečnosti v Československu dnes neexistují; není tam svobody tisku, svobody projevu, svobody nesouhlasného shromáždění ani svobody náboženské; chybí tam svoboda volně opustit zemi a opět se do ní vrátit, svoboda cestování, a je vůbec nemyšlitelné uspořádat svobodné volby za účelem výběru nových zástupců lidu, kteří by mohli provést změnu vlády. V Československu také nejsou svobodné odbory a skutečně nezávislé organizace. Veškerý život v Československu, jak se ve zprávě státního departmentu praví, je kontrolovaný státem.

—afa—

Sedmnáctá pololetní zpráva presidenta Spojených států Helsinské komisi o dodržování lidských práv, jak stanoveno v Závěrečném Aktu z Helsinek

State Department vydal nedávno 17. pololetní zprávu ve věci dodržování lidských práv na základě Závěrečného Aktu z Helsinek, kterou — podle zákona — předkládá jménem presidenta Spojených států Komisi pro Bezpečnost a Spolupráci v Evropě.

Ve všeobecné části zprávy, která pojednává o porušování lidských práv v celém sovětském bloku, se poznamenává, že československé soudy nyní ve větší míře odsuzují politické vězně také k t.zv. "ochrannému dohledu", kterému se propuštěný politický vězeň musí podrobit po dobu 2—3 let. Tento "ochranný dohled" znamená denní hlášení na policii, zákaz opustit místo svého bydliště bez předchozího policejního povolení a jiné šikanování státní policií.

Ve zprávě se konstatuje, že porušování ujednání Helsinské dohody je v Československu jedním z nejhorších, zejména pokud se týká lidských práv. Za posledních 6 měsíců nebyla zaznamenána žádná změna k lepšímu. Zpráva se zmiňuje o činnosti občanské iniciativy — Charta 77 a o činnosti VONSU (Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných), který zaznamenává jednotlivé případy porušování lidských práv, šikanování československých občanů, pronásledování pro náboženské přesvědčení a pod. Dále se ve zprávě mluví o některých československých občanech, kteří byli za posledních 6 měsíců pro svoje přesvědčení uvězněni, vzati do vazby, sledováni a šikanováni, jako ku př.: Janu Pukalíkovi, Ladislavu Lisovi, Janu Litomiskému, Jiřímu Gruntorádovi, Františku Stárkovi, knězi Josefu Kajnekovi, Drahomíře Fajtolové, Mikloši Durayovi a jiných. Zpráva také zaznamenává fakt, že během posledních 6 měsíců děti prominentních signatářů Charty 77, včetně dětí Jiřího Dienstbiera, Václava Bendy a Jiřího Hájka, nebyli připuštěni ke studiu na vysokých školách v Československu, přestože měli výborný prospěch. Dceři Jiřího Dienstbiera, Monice, bylo povoleno odjetí na studia do Rakouska pod podmínkou, že se zřekne československého státního občanství.

Pokud se týká "volného pohybu myšlenek a idejí" — čili výměny informací, je rekord československé vlády velmi ubohý. Volný prodej západních novin a časopisů, zejména amerických, neexistuje — až na několik výtisků komunistického časopisu "Daily Worker". Vysílání Radio Svobodná Evropa je rušeno, zejména v Praze a v Bratislavě. Hlas Ameriky rušen není, avšak dopisovateli Hlasu Ameriky, Davidu Lentovi nebyla v r. 1984 povolena permanentní akreditace jako cizímu žurnalistovi v Československu, přestože žádost měl podanou téměř jeden rok.

Ve vyřizování případů rozdělených rodin má Československo trochu lepší pověst, i když vyřízení žádosti, díky zbytečným průtahům a úřednímu šikanování, někdy trvá také až dva roky.

Cestování na Západ pro československé občany je stále omezené, i když, teoreticky, mají právo na Západ cestovat každé tři roky. Za posledních 6 měsíců bylo však zaznamenáno částečné zvýšení v počtu povolených výjezdních víz do Spojených států. Většina čs. občanů, kteří měli povolení cestovat do USA, byli starší občané nebo pensisté. —afa—

Oslava Jaroslava Seiferta na University of Chicago

V neděli 20. ledna 1985 — když klesla chicagská teplota na —27 stupňů Fahrenheita — dosáhlo Chicago svého rekordu v tomto směru. A tak auta špatně startovala, mnohá neshodla vůbec a ven do větrného, až do kostí pronikajícího zimního počasí se chtělo málokomu. Z televizních a rádiových zpráv jsme se dovidali, že mnohé podniky jsou zavřeny, zábavy a různé společenské události odvolány a přeloženy. A i za tohoto nepříznivého počasí v "David and Alfred Smart Gallery" na kampusu Chicago

University se sešel značný počet zájemců — našeho národního i amerického původu — kteří přišli na oslavu Jaroslava Seiferta. Ti, kteří se do toho třeskutého mrazu vydali, přišli s upřímností a láskou uctít laureáta Nobelovy ceny za literaturu 1984 a vyslechnout si z povolaných úst projevy na jeho počest.

Slovanské oddělení University of Chicago pozvalo vynikající odborníky — prof. Františka Svejkovského a spisovatele Josefa Škvoreckého z kanadského Toronta, aby promluvili o významu a díle oslavovaného básníka. Oba svými projevy (prof. Fr. Svejkovský: "Seifert poet" a prof. Jos. Škvorecký: "Seifert from up close") se zhostili svého úkolu s hlubokou znalostí a jemným citem k básnickovu dílu. Rovněž recitátoři vybraných Seifertových veršů (v české řeči Vladimíra Williamsová a v anglické profesor Kenneth J. Nortcott) byli vynikající. (Hlas národa)

Československá národní rada americká, spolupořadatelka oslavy Jaroslava Seiferta, vydala zvláštní číslo American Bulletinu věnované proslovům (ve zkrácené formě) obou přednášejících, prof. Františka Svejkovského a Josefa Škvoreckého. Možno si vyžádat číslo písemně neb telefonicky v úřadovně pro ty, kteří nedostávají Bulletin a zajímají se o naši oslavu a o laureáta.

Radost z významání v Československu byla veliká. Tak jako čerpali čtenáři povzbuzení z jeho básní za války, dnes se radují z jeho uznání světem.

Rada poděkovala chicagské universitě za pozvání k spoluúčasti a obdržela vřelý dopis od děkana university za finanční příspěvek a spolupráci a za nadšenou účast.

Rafael Kubelík opět dirigoval v Chicagu

Třebaže to bylo jen jedno z dlouhé řady vystoupení Mistra Kubelíka za dirigentským pultem Chicago Symphony Orchestra, bylo tentokrát poznamenáno dvěma mimořádnými rysy: Především tím, že R. Kubelík oznámil své rozhodnutí ustát na čas v dirigentské činnosti, aby získal možnost zotavit se z pracovního přetížení, a také aby se mohl více věnovat tvůrčí práci skladatelské. Ve čtvrtek 14. března to mohli posluchači zaslechnout přímo z jeho úst, když bylo v přestávce koncertu vysílaného chicagskou stanicí WFMT 98.7 přenášeno interview s ním. A tak všem účastníkům koncertů v chicagské hale, stejně jako posluchačům přenosu, vstupoval do hudebního zážitku pocit melancholie, a mnohým procházela myšlenkami dlouhá cesta umělce-dirigenta, která se poprvé významně zastkvěla, když v r. 1934 dvacetiletý R. Kubelík počal dirigoval Českou filharmonii v Praze.

Zároveň ovšem — a to je ten druhý zvláštní rys nedávného chicagského vystoupení — dirigent se představil jako skladatel ve světové premiéře své skladby "A Symphonic Peripetia for Organ and Orchestra" (1984). Monumentálně koncipovaná symfonická skladba, bohatě využívající rytmické pestrosti i instrumentace (vedle varhan připomeňme si zvláště působivé uplatnění saxofonu), usiluje postihnout jedno z největších dramát tohoto světa: životní cestu člověka poznamenanou zvraty, peripetiemi, ale i vyústěním v jistoty řádu a ve vnitřní vyrovnání. Není proto náhodou, že se skladba svým titulem i svým rozvíjením ve čtyřech částech hlásí k tradici těch projevů lidského umění, které nalezly klasický výraz v řecké tragedii. Toto pojetí i jeho umělecká realizace vyvolaly už při premiéře skladby vysoké ocenění u chicagských kritiků. Shodně vyzdvihují

hluboce humanitní dosah tohoto hudebního díla. R. C. March napsal: "It is precisely the sort of music I would expect Kubelík to write, a score of humanism and personal warmth," a J. V. Rhein mluvil o "Composer's serious humanistic subtext." Zároveň byla skladba oceňována jako "richly expressive and rewarding," jako "carefully crafted in terms of architecture and orchestration." J. V. Rhein uzavírá: "It is a remarkable creative achievement, and in this tautly argued realization it made a strong impression." Nazval skladbu Kubelíkovým "Heldensleben", odvolává se k známému dílu R. Strausse.

Zamýšlíme-li se nad zážitkem skladby jako ti, kdo sdílejí s K. původ i tradice československé historie a kultury, pak postihujeme tam ještě jednu dymensi, o které není přímo řeč v komentáři ke skladbě napsaném do programu koncertu: slyšíme v ní tep rytmu a názvuk melodie chorálu svatováclavského. Je to jakési privatissimum skladatelovo přetavené do celkového melodického a rytmického řádu skladby podobně, jako tomu bylo ve starším Kubelíkově díle "Sequence for orchestra" (1976), kde se v osobité transformaci napověděla píseň Ktož jsú boží bojovníci. V souladu se základním pojetím skladby "A Symphonic Peripetia" připomenou se nám tak i ty Kubelíkem nikdy nezapomínané osobní kořeny, a s nimi sepětí s osudem země a lidí, z kterých vyšel. Tím vším se nám přiřazuje nová Kubelíkova skladba k té starší české hudební tvorbě meditativního rázu, která se obracela — často právě v kritických dobách života země — k základním otázkám osudovosti, věčnosti a víry. V české hudbě 20. století vytváří tak další článek linie meditativních děl, který v minulosti představovala např. Sukova Meditace na chorál Svatý Václave nebo Janáčkova Glagolská mše s jejím mohutným varhanním závěrem. A stáčí-li se naše pozornost dál do minulosti české hudby se stejným určením, pak dospíváme až tam, kde v jejich počátcích vystupuje sám středověký chorál svatováclavský...

Když ve čtvrtek 14. března přicházel Mistr Kubelík k svému pultu, aby se na závěr svého koncertu s Chicagským symfonickým orchestrem poděkoval svému obecenstvu, zahráli mu Filharmonici slavnostní fanfáry. My, posluchači můžeme je vyjádřit pouze svým potleskem — a ještě více svou vděčností prostoupenou nejvšejšími přáními. R. Kubelík-dirigent ustává na čas ve své náročné práci dirigentské, ale právě nová, úspěšná skladba napovídá, že jeho tvůrčí duch vydá ještě další vzácné hodnoty, a tedy i další tvořivé činy dirigentské, aby i tak sloužil těm vzácným cílům, o kterých právě vypovídal ve své skladbě "A Symphonic Peripetia." fs

Výroční zpráva Krajského výboru za rok 1984

Na výroční schůzi, která se konala 13. ledna 1984, byli zvoleni: Dr. Miroslav Poseděl — předseda, Martin Hrabík, Miloslava Hyvnarová, Josef Kobylák a Ralph Perk — místopředsedové, Přemek Kocián — tajemník, Milada Vorisová - pokladní, Václav Hesoun — zapisovatel, Rudolf Peřina a Bořek Kašpárek — revisoři účtů.

Na schůzi 9. března bylo vzpomenuo úmrtí zasloužilého krajského pracovníka, čestného předsedy Krajského výboru a zakládajícího členu Karla Zahradníčka, který skonal 4. března 1984. Záslužnou celoživotní činnost Zahradníčkova zhodnotil kratším projevem br. Václav Hyvnar. Po projednání spolkových záležitostí byla před-

náška br. Bořka Kašpárka o zakladateli ČSR, T. G. Masarykovi. Po přednášce se rozvinula živá debata.

Na schůzi 13. dubna byli zvoleni delegáti na sjezd ČSNRA a to br. Miroslav Poseděl a ses. Miloslava Hyvnarová. Pro Národní Radu byl odhlasován příspěvek \$500.— Po schůzi se konala velmi zajímavá přednáška ekonoma Ferdinanda Bastla na téma: "Ukládat nebo investovat?" Po přednášce bylo vyexpedováno několik set náborových dopisů pro členství v Krajském výboru spolu s pozvánkami na koncert Karla Kryla z Mnichova. Krylův koncert se konal v neděli odpoledne, dne 13. května na Clevelandské státní universitě.

Během léta se členské schůze nekonaly a agendu vyřizovalo předsednictvo. Je třeba poznamenat, že byly zaslány dopisy americkému i českému tisku jako odpověď na článek George A. Hirsche "Zátopek Should Carry The Olympic Torch", který byl uveřejněn v New York Times. Dopisy politického obsahu i dopisy děkovné byly zaslány prezidentovi Spojených států, členům vlády, senátorům a poslancům.

Schůze 11. září se věnovala debatě a přípravě oslavy 28. října.

Na schůzi 12. října se definitivně dojednaly všechny podrobnosti oslavy 66. výročí vzniku ČSR. Oslava se konala 28. října v České národní síni. Řečníky byli předseda K. V. Dr. Miroslav Poseděl, Martin Hrabík, místopředseda K. V., který promluvil na téma: "Antonín Švehla". V kulturní části programu vystoupili: Sbor episkopálního kostela sv. Pavla za vedení Karla Paukerta, sbormistra. Sólově vystoupili Noriko Fujii, sopranistka, Roberta Merrill, mezzosoprán a Timothy Hamel, tenor. Byly uvedeny skladby od Jana Antonína Koželuha, Bedřicha Antonína Wiedermanna, Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetany. Báseň "Má rodná zem" recitovala autorka, Anna Tobolková. Po přestávce byl promítán dokumentární film "Zrození Československa". Program řídil br. Přemek Kocián.

Na schůzi 30. listopadu byly podány zprávy o zdařilé říjnové oslavě. Dále byly zaslány vánoční dary čs. politikům uprchlíkům v Evropě, \$400.— do Itálie a \$200.— prostřednictvím AFCR pro uprchlíky v Německu a Rakousku. Po schůzi byla provedena (poštou) distribuce nálepek ČSNRA.

21. prosince se konala schůze s vánočním programem, ve kterém vystoupili: Anna Tobolková, Alois Berec, Jarmila Hynčíková a Ludvík Rychtera. Program řídil Přemek Kocián.

Během roku Krajský výbor sponsorovali: Ples Čechů a Slováků, Svatováclavskou oslavu a charitní banket "Večer ve starých Čechách". Zprávy ze sjezdu ČSNRA byly podány ses. Miloslavou Hyvnarovou. V říjnu se konala oslavenka na br. Martina Hrabíka, který dovršil osmdesátku. Oslavenky se zúčastnila většina členů Krajského výboru.

Přemek Kocián

ČSNRA Washington, D.C.

Tradiční "MAJÁLES" se koná v Shoreham hotelu dne 4. května. Předsedkyně plesu pí. Olga Gallik McClure žádá dopisem o příspěvky do plesového programu během měsíce března. Šek možno vystavit buď na Czechoslovak National Council neb na American Fund for Czechoslovak Refugees a zaslat na adresu pí. McClure: 6204 Rockhurst Road, Bethesda, Md. 20817.

Oblast Chicago:

XXXIV. reprezentační ples

Oblastního výboru ČSNRA

v tradici a s tradicí národních vlasteneckých plesů našeho domova

V sobotu 26. ledna se konal v sále chicagského předního hotelu The Ritz Carlton XXXIV. reprezentační ples Oblastního výboru ČSNRA.

Již dlouho předem se vždy těšíme na tento slavnostní večer, a dlouho potom na něj rádi vzpomínáme. Od roku 1978, kdy jsme naše plesy "přestěhovali" ze sálu berwynské sokolovny Tábor (nejdříve do Drake hotelu v Oak Brook, potom do hotelu Continental Plaza — dnes Westin — a později do "The Ritz Carlton" v Chicagu), dosáhly jak vnějšího lesku, tak i velkého významu a poslání národnostního svým ideovým pojetím. Staly se tím vsutku každoroční reprezentační událostí naší zdejší národní větve. To také bylo od začátku naším úmyslem a cílem. Prolistujeme si letošní upomínkovou knížku, kterou s velkou znalostí a literární pohotovostí sestavila předsedkyně plesu Vlasta Vrázová a umělecky vkusně vyzdobil grafik Milan Košar. Zamysleme se také znovu nad některými myšlenkami zahajovací řeči sestry Vrázové, ve které nám připomínala obětavou práci našich zdejších pionýrů, kteří bez státní pomoci vybudovali haly, kostely, školy, sokolovny a různé organizace, a kteří nám i odkázali hodnoty povahové: čestnost, hospodárnost a smysl účelu života. Vzpomněla také na dnes utlačovaný rodný domov; citujeme: "For a nation to survive it must have ideals and dedicated men and women. Fortunately, in the worst of time, Czechs and Slovaks always had their great men and that is why they survived. They will survive again, they will outlive the present degradation, the misery of foreign occupation. Czechoslovakia's "saviours" today are the Chartists — the brave men and women who sacrifice themselves for the cause of human rights. Our United States is also dedicated to the defense of human rights. The Council is working closely with officials in the White House, in Congress, and in world institutions. Forgive me for breaking into your happy mood with these sobering thoughts but it had to be said when we are here together today, the young and old, with the same bond. Our hearts tell us that we belong together."

Thank you for coming to meet our lovely debutantes. May we all be merry tonight."

Sám pohled na naše letošní debutantky v bílých plesových šatech, které uváděli do tanečního sálu jejich pyšní otcové, rozjasnil všechny tváře přítomných. Byly to: Marlene Vera Berka, Kimberly Ann Kadubec, Laura Anne Kotlar, Jennifer Lynn Semerad, Janet Maria Taibl a Blanche Vedral. Po svém představení debutantky s děkovným políbením odevzdaly svým maminkám (které přišly v doprovodu tanečnicků svých dcer: Romana J. Berky, Petra Škacha, Raymonda J. Hilverta, Dave Deasona, Williama Alberta Ruska a Johna Škacha) červenou růži. V choreografii Jana B. Uhlíře a Zdeňky Židlické se svěžestí a půvabem mladé dvojice pak zatančily Fléglovu polonézu. Zdařilé vystoupení krojované skupiny "Klub Domov/Beseda" zdůraznilo slavnostní ráz večera. Mladí tanečníci a tanečnice se zanícením a s přesností předvedli výběr valašských tanců, v choreografii a nacvičení Jana B. Uhlíře a Zdeňky Židlické. Chceme poděkovat této v poslední době

tak snaživé skupině za jejich úsilí prohlubovat a osvojovat si znalost našich národních tanců, čímž jejich provedení a předvádění stále zlepšují. Tančili: Charles Klapp, Eric Krzyvon, John Škach, Peter Škach, Jan B. Uhlíř, Zbyněk Židlický; Alice Halvová, Jenny Hofsteadter, Jean Hrubý, Veronika Trousilová, Blanche Vedralová, Dana Vedralová a Zdeňka Židlická.

Stále zaplněný taneční parket svědčil o oblibě a popularitě taneční hudby "Bill Scott Orchestra".

Děkujeme všem členům plesového výboru, kanceláři ČSNRA i všem v pozadí (obzvláště paní Běle Židlické za její neúnavné žehlení a přípravu krojů pro vystoupení taneční skupiny Klub Domov/Beseda), kteří svou dobrovolnou prací přispěli k tomu, že se letošní ples tak pěkně vydařil.

Vzpomínku na opravdu důstojný a přitom tak radostný XXXIV. reprezentační ples ukončujeme slovy našeho Master of Ceremonies Dennise Sadílka, který se svou paní Mary-Ann vybraným způsobem opět představili naší veřejnosti letošní debutantky: "We have seen the 1985 debutantes, lived with them in their concern for perfection, gained from a great deal of patient practice. What a glorious way to start the new year, with the assurance that the future is in good hands, that our young people are interested in the heritage of their forefathers and are willing to follow and instill their children and their children's children with the same wealth of culture, background and belonging to national traditions. The Czechoslovak roots are strong, vibrant and deep. With the young providing the future — "český národ nezahyne".

Za tiskový odbor oblastního výboru ČSNRA — F.U.

Odbočka "28. říjen" ČSNRA

měla dne 11. března 1985 valnou hromadu v budově Mid-America v Cicero, Ill. Po vyřízení běžných odbočkových záležitostí bylo přikročeno k volbě nového výboru, který až na malé výjimky způsobené úmrtím a pod. zůstal nezměněn.

Předsedou odbočky byl znovu zvolen br. Ing. H. Tabák, I. místopředsedou Rozina Nehasilová, II. místopředsedou Richard Půr, jednatelem-zapisovatelem Jos. Bárta, revisory účtů Viktor Novotný, Ann Bártová a pokladníkem Vladimír Tomsa.

Na měsíc duben se připravuje promítání dvou českých filmů a na příští schůzi, která připadá na 13. květen bude požádán dr. Rozbořil, aby přednesl krátkou, ale zajímavou informaci o "Poslední vůli" a majetkovém Trustu a jiné důležité změny při rodinném úmrtí. Na přednášku bude pozvána i širší veřejnost a bližší informace budou ještě zveřejněny.

Valná hromada se odbývala za neočekávané účasti a proběhla v dobré a srdečné náladě.

Za odbočku 28. říjen — Jos. Bárta, tajemník

Škutina v Chicagu

Odbočka Gama pořádá večírek se Škutinou v sobotu večer, 27. dubna, v sále Velehradu v Chicagu. Po programu bude beseda s naším hostem, bude otevřen bar a podáváno občerstvení, jako minule. Lístky možno obdržet u Pancnera v Berwynu, nebo až u dveří. Vstupné \$5.

Náš host přiletí v pátek večer z Edmontonu, kde končí jeho kanadský zájezd. Od nás odletí v neděli. Bližší podrobnosti se dočtete v krajanském tisku. Prosíme, oznamte tuto zprávu v odbočkách, na schůzích a svým přátelům.

Č. S. A.

Nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota
v Americe jest připravená poskytnouti Vám
nejvýhodnější druhy životních pojistek plně
zabezpečujících Vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky poskytující pravidelný
starobní důchod jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

CSA FRATERNAL LIFE

(Formerly Czechoslovak Society of America)

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA

Telefony (312) 795-5800 - (312) 242-2224

2701 SOUTH HARLEM AVENUE

BERWYN, IL 60402

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. - Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL

ADDRESS CORRECTION REQUESTED